

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Avdelning 32

DOM
2017-05-09
Meddelad i Stockholm

Mål nr
21088-16

SÖKANDE

Granskningsnämnden för Radio och TV
Box 33
121 25 Stockholm

MOTPART

Sveriges Television AB, 556033-4285
105 10 Stockholm

Ombud: Albert Svanberg
Sveriges Television AB
106 10 Stockholm

SAKEN

Särskild avgift enligt radio- och tv-lagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Granskningsnämnden för radio och tv:s ansökan och ålägger Sveriges Television AB att betala en särskild avgift om 50 000 kr till staten.

Dok.Id 838302

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag–fredag 08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Granskningsnämnden för radio och tv (granskningsnämnden) ansöker om att Sveriges Television AB (SVT) ska åläggas att betala en särskild avgift om 50 000 kr till staten. Till stöd för sin ansökan hänvisar granskningsnämnden till sitt beslut av den 19 september 2016, bilaga 1.

Därutöver tillägger granskningsnämnden bl.a. följande. SVT har tidigare fällts för överträdelser av bestämmelsen om otillbörligt gynnande och även vid ett flertal tillfällen ålagts skyldighet att betala en särskild avgift. SVT har påförts en avgift om 50 000 kr om det otillbörliga gynnandet har skett i en rikstäckande kanal. De regler som finns beträffande otillbörligt gynnande av kommersiella intressen är klara och tydliga. SVT får anses vara väl insatt i regelverk och praxis. Det aktuella inslaget har sänts i en rikstäckande tv-kanal och därmed haft stor spridning bland allmänheten.

SVT bestrider bifall till ansökan och yrkar i första hand att ansökan ska avslås och i andra hand att avgiften ska sättas ned till ett lägre belopp än det som granskningsnämnden har ansökt om.

SVT anför bl.a. följande. SVT anser att inslagets exponering av logotypen, designprodukterna och prisinformationen inte innebar ett otillbörligt gynnande. Inslaget behandlar en kvinna som varit sjuk, fått behandling och blivit bättre. Det finns ett stort informations- och underhållningsintresse att i bild visa den stora förändring som behandlingen inneburit när hon nu blivit frisk och kan starta en egen verksamhet. Det förekommer ingen uppmaning till köp i inslaget. Det gynnande som anses uppkomma i inslaget är inte ett resultat av uppsåt eller nonchalans från SVT. Den tidigare praxis granskningsnämnden hänvisar till kan inte anses tillräckligt klar och väletablerad för att ge SVT anledning att anta att inslaget skulle anses strida mot bestämmelsen om gynnande. Någon avgift ska därför inte dömas ut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten har att ta ställning till om SVT ska påföras en särskild avgift för att SVT åsidosatt bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen (2010:696) om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen i ett inslag i programet, Fråga doktorn, i SVT1 den 1 februari 2016. Granskningsnämnden har bedömt att inslaget inneburit ett otillbörligt och att SVT av den anledningen ska påföras en särskild avgift om 50 000 kr.

Otillbörligt gynnande av kommersiellt intresse

Program som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt. (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen).

Ett visst mått av gynnande av kommersiella intressen är tillåtet om det kan motiveras av ett informations- och underhållningsintresse (prop. 1990/91:149 s. 128 och HFD 2015 ref. 80).

Det aktuella inslaget är cirka 1 minut och 30 sekunder långt och i inslaget visas olika sekvenser upp bl.a. när en kvinna packar produkter i en lagerlokal samtidigt som hon och en reporter hörs tala. Logotypen för kvinnans designföretag syntes tydligt i bild vid flera tillfällen i slutet av inslaget. Även ett antal produkter företaget tillhandahåller och prisinformation syntes tydligt i bild.

Förvaltningsrätten finner att det funnits ett informations- och underhållningsintresse bakom det aktuella inslaget. Men genom exponeringen av lo-

gotypen, produkterna och prisinformationen uppkommer ett gynnande av designföretaget som inte kan anses vara motiverat av informations- och underhållningsintresset. Inslaget strider därför mot bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande.

Särskild avgift

Den som inte följer bestämmelserna om otillbörligt kommersiellt gynnande får åläggas att betala en särskild avgift. Rätten ska, vid prövning av frågan om avgift ska påföras, särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning. Den särskilda avgiften fastställs till lägst 5 000 kr och högst 5 000 000 kr. När avgiftens storlek fastställs ska särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen. (17 kap. 5 och 6 §§ radio- och tv-lagen)

Med uttrycket överträdelsens art avses att hänsyn ska tas både till det slag av överträdelse som är föremål för bedömningen och till det mått av uppsåt, nonchalans eller systematiskt handlande som ligger bakom överträdelsen. Överträdelser som har tydlig karaktär av nonchalans inför klara regler bör ofta mötas med avgiftssanktion. Är däremot varken bestämmelsen som sådan eller nämndens praxis tillräckligt klar eller väletablerad bör någon avgift inte dömas ut. Vid bedömningen ska hänsyn även tas till hur länge en överträdelse har pågått och till förfarandets omfattning och spridning bland allmänheten. Ju större del av allmänheten som nås av sändningarna desto allvarligare bör överträdelsen anses vara. Ansvaret bör vara strikt. (prop. 1995/96:160 s. 136–138 och 189–190).

Förvaltningsrätten konstaterar att granskningsnämnden i ett flertal beslut prövat frågan om exponering av tjänster, varumärken och logotyper. Granskningsnämnden har vid flera tillfällen ingripit mot inslag som bland

annat innehållit exponeringar av varumärken och logotyper. SVT har skäl att varje gång programföretaget väljer att exponera en produkt, ett varumärke eller en logotyp fråga sig om det är motiverat av informations- och underhållningsvärdet. Förvaltningsrätten anser med beaktande av det anförda att nämndens praxis i frågan varit klar och väletablerad. Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att det finns skäl att ålägga SVT en särskild avgift på grund av otillbörligt gynnande. Vad avser frågan om den särskilda avgiftens storlek finner förvaltningsrätten att en avgift om 50 000 kr är väl avvägd och i överensstämmelse med praxis. Granskningsnämndens ansökan ska därmed bifallas i denna del och SVT ska åläggas att betala en särskild avgift om 50 000 kr för det otillbörliga gynnandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3109/1A).

Erik Mellstrand
Rådman

Nämndemännen Kenneth Andersson, Jan Byman och Maj-Lis Granskog har också deltagit i avgörandet.

Föredragande Peter Collert har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.